

Obvodnímu soudu pro Prahu 4
Justiční areál Na Míčánkách
28. pluku 1533/29b
100 00 Praha 10

V Praze dne 2. října 2023

Ke sp. zn.: **19 C 200/2023**

Věc: replika žalovaných k žalobě dle výzvy soudu dané usnesením vydaným dne 21. září 2023 pod čj. 19 C 200/2023-98 a další procesní úkony

Žalobci: a) **doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph.D.**, narozený dne [REDACTED], bytem [REDACTED]

b) **JUDr. Kamil Nedvědický**, narozený dne [REDACTED], bytem [REDACTED]

oba zastoupeni dle plné moci advokátkou JUDr. Evou Ondřejovou, LL.M., Ph.D., se sídlem Příčná 663/8, 110 00 Praha 1

Žalovaní: 1. **Mgr. Václav Sixta, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]

2. **doc. Kamil Činátl, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]

3. **doc. PhDr. Jan Mervart, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]

4. **Mgr. Tereza Arndt**, narozená [REDACTED], bytem [REDACTED]

5. **Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]

6. **PhDr. Jaroslav Najbert, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]

7. **Mgr. Bohumil Melichar**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
8. **Mgr. Vojtěch Ripka, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
9. **Mgr. Anna Macourková**, narozená [REDACTED], bytem [REDACTED]
10. **Mgr. Tereza Fenclová Mašková**, narozená [REDACTED], bytem [REDACTED]
11. **Mgr. Petr Sedlák, Ph.D.**, narozený dne [REDACTED], bytem [REDACTED]
12. **PhDr. Pavla Sýkorová**, narozená [REDACTED], bytem [REDACTED]
13. **PhDr. Michal Kurz**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
14. **Mgr. Josef Řídký, Ph.D.**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
15. **Mgr. Michaela Veselá**, narozená [REDACTED], bytem [REDACTED]
16. **Mgr. Jiří Maha**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
17. **Mgr. Martin Váňa**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
18. **Mgr. Peter Sokol**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]
19. **Mgr. Roman Anýž**, narozený [REDACTED], bytem [REDACTED]

zastoupení dle plné moci advokátem Pavlem Uhlem,
č. osvědčení ČAK 10960, se sídlem Kořenského 15,
150 00 Praha 5 – Smíchov, datová schránka 5iza9qd
podepsáno elektronickým podpisem vytvořeným
kvalifikovaným certifikátem S/N: 2680818 (28:E7:F2)
vydaným PostSignum Qualified CA - Česká pošta,
s. p. IČ: 47114983, Česká republika

Pavel Uhl, advokát
evidenční číslo ČAK: 10960
Kořenského 15, Praha 5, CZ 150 00
IČ: 71638806, DIČ: CZ750810083

Řízení: o žalobě na ochranu osobnosti

elektronicky: do datové schránky *uz8ab2r*

přílohy:

- plná moc (19 ×)
- osvědčení o registraci k DPH
- ZPRÁVA: Reakce vedení ÚSTR na otevřený dopis 19 zaměstnanců
- ZPRÁVA: Závěrečné stanovisko vedení ÚSTR
- rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9 vydaný dne 29. května 2023 pod čj. 40 C 267/2022-39
- korespondence Čenka Pýchy k tématu pozvání na schůzku ohledně 13 objektů ke dni 16. ledna 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu reflexe schůzky ohledně 13 objektů ke dni 18. ledna 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu dalšího hodnocení schůzky ohledně 13 objektů ke dni 25. ledna 2023
- dopis doc. Hlaváčka referující jménem vedení a navazující na otázku prezentace projektu ze dne 13. února 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu semináře MDH ke dni 17. února 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu soutěže ke dni 27. února 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu služební cesta ke dni 1. března 2023
- korespondence Jaroslava Pinkase obsahující požadavky, na které žalobce sub a) věcně nereagoval ke dni 24. ledna 2023
- korespondence Jaroslava Pinkase obsahující požadavky, na kterou doc. Hlaváček věcně nereagoval ke dni 5. března 2023
- mail [REDAKCE] ze dne 8. srpna 2023 popisující situaci na pracovišti ohledně publikace 13 objektů
- zápis ze dne 28. března 2023 z jednání vedení ÚSTR s pracovníky Oddělení vzdělávání
- mailová korespondence ke dni 27. února 2023 ohledně zakazu přihlásit knihu do soutěže
- dopis žalobců prvnímú žalovanému ze dne 15. března 2023
- odpověď prvního žalované žalobcům na jejich dopis ze dne 20. března 2023
- vyjádření pracovníků ÚSTR a ABS ze dne 17. března 2023
- písemná zpráva Čenka Pýchy o situaci v ÚSTR přednesená na slyšení v Senátu Parlamentu České republiky s přílohami pro senátory
- přípis Státního úřadu inspekce Práce nazvaný „Informace o výsledku kontroly“ vydaný dne 14. června 2023 pod čj. 22474/3.50/23-4 D3-2023-15
- recenzní posudek č. 1 na knihu *13 objektů* (jména recenzentů jsou anonymizována)
- recenzní posudek č. 2 na knihu *13 objektů* (jména recenzentů jsou anonymizována)
- program konference European Innovation Days (anglicky) kde je vyznačeno zrušení příspěvku Čenka Pýchy (na str. 8 programu)
- screenshot z facebooku ÚSTR o tom, že tato instituce obdržela výtisky knihy ze dne 31. prosince 2022
- screenshot z facebooku Petra Zídka o tom, že tato instituce výtisky knihy dne 18. března 2022 ještě nedistribuovala
- dopis ze dne 16. března 2023 od CEDIN žalobci sub a) Další kroky v implementacii a plánování projektů a spolupráce s ÚSTR a Oddělením vzdělávání
- Informační dopis CEDIN ze dne 19. dubna 2023
- dopis CEDIN ze dne 27. dubna 2023
- dopis CEDIN ze dne 5. května 2023
- ještě jeden dopis CEDIN ze dne 5. května 2023

- dopis od dejepis21.cz více subjektům ze dne 23. května 2023
- otevřený dopis zástupců českých paměťových institucí Radě ÚSTRu z 21. března 2023
- výzva na podporu Oddělení vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů 21. března 2023
- průvodní mail k odpovědi koordinátora projektu 360 Degrees of Democracy ze dne 8. června 2023
- souhlasy a sdělení partnerů k vyloučení ÚSTR ze projektu 360 Degrees of Democracy
- závěrečné sdělení k ukončení spolupráce ze dne 9. června 2023

bez poplatku

I.

Procesní náležitosti a sdělení

[1] Právní zástupce žalovaných sděluje soudu, že převzal zastoupení všech žalovaných. Plné moci zasílá v příloze. Právní zástupce žalovaných současně prohlašuje vůči soudu, že mu byla žaloba a související úkony soudu doručeny (předány jedním z žalovaných) dne 21. září 2023 a že považuje toto doručení za účinné vůči všem žalovaným k tomuto dni.

[2] Žalovaní nezpochybňují místní (ani věcnou nebo jakoukoliv jinou) příslušnost soudu.

[3] Současně právní zástupce soudu sděluje technickou okolnost, že na nařízené jednání před soudem se hodlá dostavit osobně 12 až 15 žalovaných. Právní zástupce žalovaných dává tímto soudu k úvaze přijetí příslušných opatření, aby se všichni žalovaná vešli do jednací síně, včetně případné veřejnosti. Žalovaným není k dnešnímu dni známo, zda se hodlá dostavit někdo z veřejnosti.

II.

Vyjádření k žalobě

[4] Žalovaní k výzvě soudu sdělují, že žalobou uplatněný nárok neuznávají, a to v celém rozsahu.

Ke skutkovým tvrzením žaloby

[5] Ke skutkovým tvrzením v žalobě žalovaní soudu sdělují, že prohlašují za nesporné to, že žalobci jsou ředitelem a prvním náměstkem ÚSTR. Dále žalovaní považují za nesporné, že sepsali, podepsali a publikovali výzvu uvedenou v bodu č. 4. žaloby. Rovněž považují za nesporné některé další okolnosti jako například skutečnosti, že podali výpověď, že výzva měla ohlas v médiích apod. Žalobní tvrzení ohledně dalších veřejných prohlášení žalovaných jsou rovněž pravdivá.

[6] Žalovaní naopak nesouhlasí skutkově s předpokladem vyjádřeným v bodu 15. žaloby, že žalovaní měli možnost předkládat Radě ÚSTR své podklady, argumenty a svá tvrzení. Ačkoliv původní petice byla primárně adresována radě, Rada ÚSTR na ni nijak nereagovala a nedala možnost nikomu z petentů s Radou ÚSTR přímo jednat, případně o okolnostech a o podrobnostech uváděných ve výzvě referovat, popřípadě předkládat radě důkazy a vlastní svědectví. Žalovaní podotýkají, že součástí takového jednání by bylo i osobní svědectví některých žalovaných a přímý popis událostí z jejich perspektivy.

[7] Žalovaní souhlasí s tvrzením v bodě 16. žaloby, že sami žalobci, nikoliv Rada ÚSTR, vyzvali žalované k tomu, aby předložili své podklady, což žalovaní neučinili. Žalovaní tak neučinili z toho důvodu, že smyslem podnětu Radě ÚSTR bylo obrátit se na subjekt, který byl vůči žalobcům částečně v postavení nadřízeného, respektive kontrolujícího. Řešit příslušný problém namísto toho se samotnými žalobci, kteří se v jejich očích jeví jako příčina a nikoliv možné řešení problému, považovali žalovaní za absurdní.

[8] Pokud žalobci v bodě 27. žaloby tvrdí, že se nikdo z žalovaných neobracel na příslušný orgán, kterému měl sdělit podezření z bossingu, a to těmito slovy žaloby: „*V případě, kdy by se oblařovatel obával,*

že jeho nadřízený a/nebo žalobci jakožto vedení ÚSTR nevyřeší stížnosti nestranně, měl se obrátit přímo na Radu ÚSTR, která je nejvyšším orgánem ÚSTR příslušným k řešení stížností vůči vedení. Nic takového se však nikdy nestalo [...]“, tak žalovaní tvrdí že tomu tak není a toto tvrzení považují přímo rozporné s tvrzením žaloby v bodě č. 4., tedy s existencí samotného předmětu žaloby – podané petice.

[9] Žalovaní naopak považují za nesporné tvrzení žalobců v bodě 15., že se Rada ÚSTR oba žalobce plně podpořila, dále shodné tvrzení v bodě 32., podle kterého k tomu došlo jednomyslně.. Toto žalobní tvrzení, které žalovaní považují za nesporné, mají žalovaní za rozporné s žalobními tvrzeními v bodě 44., že byl poškozen, mimo jiné, pracovní život žalobců, kteréžto tvrzení naopak považují žalovaní za věcně nepravdivé a procesně sporné, ostatně jako jakákoliv žalobní tvrzení o dopadu jednání žalovaných do osobnostní sféry žalobců. V žalobě se neuvádí nic o dopadu jednání žalovaných do osobnostní sféry žalobců. O soukromém a rodinném životě, k nimž se žalované výroky nijak nevztahují, není v žalobě uvedeno nic. Jediný popis dopadu v oblasti profesní je to, že se za žalobce postavil jejich nadřízený a kontrolní orgán – Rada ÚSTR, který je jednomyslně podpořil (body 15. a 32. žaloby).

[10] K dalším skutkovým tvrzením, jež jsou předmětem samotného sporu založeného na výrocích žalovaných, které je podle žalovaných možné hodnotit jako hodnotící soudy nebo hybridní výroky, se žalovaní vyjádří níže.

K otázce aktivní legitimace žalobců

[11] Žalovaní vyjadřují určitou pochybnost nad tím, zda žalobci jsou v uplatněném nároku věcně legitimováni. Žalovaní nezpochybňují procesní legitimaci žalobců, protože Ti tvrdí (zcela obecně) dotčení svých vlastních práv, ale současně žalovaní mají za to, že z popisu skutkového stavu plyne, že nejsou tím subjektem, který by vůbec mohl být žalobcem, protože věcně nedošlo k dotčení jejich práv.

[12] V bodě č. 1. žaloby je popis postavení obou žalobců jako funkcionářů ÚSTR. V dalším bodě je současně i stručný popis činnosti této instituce a jejího zákonného poslání. V bodě č. se pak výslovně tvrdí, že žalobci poškodili ÚSTR tím, že zasáhli do práv žalobců: „ ..., což učinili poté, co **flagrantně zasáhli do osobnostních práv žalobců a závažně poškodili ÚSTR.**“.

[13] V bodě 7. žaloby kladen důraz na to, že vztah mezi žalobci a žalovanými, v jehož kontextu se odehrával celý spor, se řídí zákoníkem práce a žalovaní byli podřízeni žalobců: „*Ode dne 1.5.2022, kdy se žalobce 1 stal ředitelem ÚSTR a žalobce 2 jeho náměstkem, byli všichni žalovaní jejich podřízenými. To znamená, že zde byl dán vztah subordinace, přičemž vztahy mezi žalobci jakožto nadřízenými osobami a žalovanými jakožto osobami podřízenými byl upraven především zákoníkem práce a platným pracovním řádem ÚSTR.*“. Žalobci výslovně kladou důraz, že byli nadřízenými žalovaných. V bodě 18. žaloby se poukazuje na to, že žalovaní poškodili žalobce tím, že dali hromadnou výpověď. Výpověď při tom byla dána ÚSTRU a nikoliv žalobcům jako takovým.

[14] První předžalobní výzva, kterou zmiňuje žaloba v bodě 19. žaloby a která je její přílohou, byla rozeslána z pracovního mailu (v rámci ÚSTR) žalobců na pracovní maily žalovaných (v rámci ÚSTR) a současně na poštu na jejich adresy převzaté z databáze zaměstnanců (žalovaní ponechávají stranou otázku, zda takový postup je zcela legální). Zhotovitelem výzvy podle datových metainformací v souboru *.pdf této předžalobní výzvy je Mgr. Sabina Hájek Lichtenberková, což je zaměstnaná pracovnice ÚSTR na pozici právničky.

[15] Po 15. březnu 2023 jinak neznámého data byl na webu ÚSTR na adrese zveřejněn dále nepodepsaný text označený takto: „ZPRÁVA: Reakce vedení ÚSTR na otevřený dopis 19 zaměstnanců“. Text je ke dni podání této repliky dostupný na adrese: <https://www.ustrcr.cz/zprava-reakce-vedeni-ustr-na-otevreny-dopis-19-zamestnancu/>. Z textu je zřejmé, že je obranou ze strany ÚSTR vůči petici žalovaných. Z povahy věci pak plyne, že sám ÚSTR, respektive jeho nepojmenované a nepodepsané vedení se cítilo dotčeno, a to jako instituce či entita ÚSTR, přičemž vedení této instituce na výzvu zareagovalo.

K důkazu: ZPRÁVA: Reakce vedení ÚSTR na otevřený dopis 19 zaměstnanců
ZPRÁVA: Závěrečné stanovisko vedení ÚSTR

[16] Žalobce pod bodem a) čelil v jiném řízení žalobě na ochranu osobnosti, a to jako soukromá osoba, ze strany bývalého ředitele ÚSTR a jeho náměstka. V tomto řízení žalovaný pod bodem a) postavil svojí procesní obranu na tom, že není pasivně legitimován, protože za jeho výroky pronesené jako ředitelem ÚSTR odpovídá ÚSTR, respektive stát, jehož je organizační složkou. Obvodní soud pro Prahu 9 žalobu projednal a rozhodl rozsudkem vydaným dne 29. května 2023 pod čj. 40 C 267/2022-39. Obvodní soud žalobu zamítl, aniž by se zabýval podstatou výroků a to proto, že dospěl k závěru, že ředitel ÚSTRu nenese za své výroky osobní odpovědnost a že za ně odpovídá stát. Rozsudek byl napaden odvolání. Městský soud v Praze jako odvolací soud napadený rozsudek potvrdil dne 5. září 2023 v řízení vedeném pod sp. zn. 22 Co 125/2023. Informaci čerpají žalovaní z infosoudu, podle kterého taktéž nebylo ještě účastníkům rozesláno písemné vyhotovení rozsudku odvolacího soudu.

[17] Z bodu 2 tohoto rozsudku je zřejmé, že se žalovaný (v tomto řízení žalobce pod bodem a)) v případech vlastních výroků pronesených ve funkci ředitele ÚSTR nepovažuje za pasivně legitimovaného. Soud pak tuto argumentaci přijal.

K důkazu: rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9 vydaný dne 29. května 2023 pod čj. 40 C 267/2022-39

[18] V soukromém právu platí pak princip ekvivalence, jehož podstatou je, že míra právní ochrany odpovídá míře odpovědnosti v opačném gardu. Jestliže platné právo určitou činnost nepřičítá k odpovědnosti konkrétní osoby (ředitelem nebo náměstka organizační složky státu), ale odpovědným činí stát jako celek, tak musí platit, že v případě kritiky téže činnosti není tato osoba chráněna v rámci ochrany osobnosti, pokud kritika nepřekračuje rámec fungování oné instituce.

[19] Otázkou odpovědnosti, tedy otázkou, kdo odpovídá za výroky nebo činnost v širším slova smyslu osoby, která vykonává veřejnou funkci. Podle stávající judikatury obecných soudů jsou jednání osob ve veřejných funkcích právně přičitatelná státu jako takovému. Podle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. října 2016, čj. 22 Co 303/2016 – 109 platí, že vyjadřuje-li se osoba ve veřejné funkci k otázkám spojeným s výkonem této funkce, tak je stát (příslušná organizační složka) právně odpovědná za tyto výroky. Zmíněný rozsudek byl i potvrzen jako věcně správný usnesením Nejvyššího soudu vydaným pod čj. 30 Cdo 610/2017-150 dne 30. srpna 2017. Příslušnou organizační složkou oprávněnou jednat jménem státu je v daném samotný ÚSTR.

[20] K podobným závěrům pak dochází i rozsudek Nejvyššího soudu vydaný dne 27. listopadu 2013 pod sp. zn. 30 Cdo 2878/2012, a na něj navazující usnesení Ústavního soudu vydané dne 27. října 2015, pod sp. zn. I.ÚS 845/14.

[21] Obecně se tedy v platném právu uplatňuje názor, že obvyklý výkon veřejné funkce nenese vůči třetím osobám funkcionář odpovědnost; tu nese stát. Tento princip ale musí platit i naopak. Je-li předmětem kritiky ze strany jiné osoby činnost veřejného funkcionáře, výlučně ona, a to v rozsahu jeho kompetencí, tak v takovém případě se nemůže ten, kdo za tuto činnost nezodpovídá navenek, dovolávat ochrany před takovou kritikou. Bylo by totiž nespravedlivé, pokud by se žalobce nezodpovídal v souběžném řízení za kritiku bývalých zaměstnanců – funkcionářů, protože odpovědnost za jeho kroky bere na sebe stát, ale současně by se před soudy dožadoval ochrany před kritikou jiných.

[22] Ze všech shora uvedených okolností je zřejmé, že kritika za strany žalovaných směřovala výhradně k vedení ÚSTR jako instituce. Žalovaní nijak nekritizovali soukromé aktivity žalobců ani jejich osobní poměry či cokoli, co by nesouviselo s jejich aktivitou. Tato instituce na to také reagovala. Sami žalobci pak nerozlišují mezi kritikou instituce a jejího vedení na straně jedné a osobní kritikou na straně druhé. Používají instituci ÚSTR, její zdroje, její informace a její zaměstnance k obraně svých (podle žalovaných domnělých) zájmů. Využívali zdroje ÚSTR k uplatnění svých nároků. Jako příčinu zásahu do svých práv spatřují podle svých vlastních slov poškození pověsti ÚSTR (bod 3 žaloby), současně se dovolávají toho, že žalovaní byli jejich podřízení (bod 7 žaloby), poukazují na kontext pracovněprávních vztahů, vyčítají žalovaným, že podali hromadnou výpověď (bod 18. žaloby) apod.

[23] Veškerý kontext sporu se tak odehrává v kontextu instituce a bývalého pracovněprávního vztahu, provozu instituce názorů na její chod a současné vedení. V tomto kontextu tedy nespátřují žalovaní aktivní legitimaci žalovaných, kteří v řízení vystupují jako soukromé fyzické osoby, ale dovolávají se porušení pracovněprávní subordinace, poškození dobrého jména ÚSTR a mnoha jiných zájmů, které ovšem náleží ÚSTR a nikoliv jim.

[24] Žalovaní jako historici mají určité lidské pochopení pro feudální pojetí, které žalobci zaujímají vůči svým svěřeným veřejným úřadům, které se takto pokouší privatizovat s cílem získání soukromého prospěchu, ale domnívají se, že v republikánském státním zřízení a v kontextu právního neměla taková argumentace obstát.

K otázce oprávněnosti žalovaných výroků

[25] Žalovaní pro případ, že by soud aktivní legitimaci uznal, argumentují i oprávněností svých výroků, které jsou předmětem žaloby samé. V nyní souzeném řízení je žalobci předestřen nárok na ochranu osobnosti, který koliduje s ochranou svobody projevu na straně žalovaných. Vztah svobody projevu a ochrany osobnosti právně definuje nemálo nálezů Ústavního soudu s rozsudků Evropského soudu pro lidská práva. Žalovaní pro úplnost argumentace volí jako základ své argumentační struktury nález Ústavního soudu vydaný dne 3. února 2015 pod sp. zn. II. ÚS 2051/14 (paralelní citace: N 23/76 SbNU 325; populární název: *Posouzení kolize svobody projevu a práva na ochranu osobnosti*)

[26] Uvedený nález předestírá ve svém bodě 31. obecný algoritmus, který je použitelný na jakékoliv kolizní situace, ve kterých dochází ke kolizi svobody projevu s uplatněným nárokem na ochranu osobnosti: „*Na základě shora uvedeného činí Ústavní soud následující obecnější východiska. Při řešení kolize mezi základním právem na svobodu projevu a základním právem na ochranu důstojnosti a cti jednotlivce musí být brána v potaz zejména*

(a) *povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení či hodnotový soud),*

(b) *obsah výroku (např. zda jde o projev „politický“ či „komerční“),*

- (c) *forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní či dokonce vulgární),*
- (d) *postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou – typicky „hvězdy showbyznisu“),*
- (e) *zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby,*
- (f) *chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama „vyprovokovala“ či jak se posléze ke kritice postavila),*
- (g) *kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně,*
- (h) *kdy tak učiní (tzn. např. jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil).*

Tento výčet však není konečný, neboť v úvahu musí být vždy vzat celkový kontext věci a ve specifických případech mohou být významné i okolnosti, jež nelze do žádné z právě zmíněných kategorií zařadit.“ (text citace byl formátován žalovanými).

[27] Žalování pak jednotlivé kroky tohoto posuzovacího algoritmu provede postupně dle této citace nálezu.

(a) povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení či hodnotový soud)

[28] V právu na ochranu osobnosti se ustálila zprvu doktrína, že skutková tvrzení v případě případného zásahu do práva na ochranu osobnosti podléhají testu pravdivosti, jejíž dokazování přechází v rámci přenosu důkazního břemene na původce výroku (žalovaného), ale hodnotící soudy naopak tomuto testu nepodléhají, protože přezkoumat subjektivní hodnocení z povahy věci nelze. Ústavní soud k tomu ve shora citovaném nálezu uvedl pod bodem 26. následující: „Prvním důležitým aspektem, který je nutno při vyvažování vzít v potaz, je klasifikace samotných sporných výroků stěžovatele. Ústavní soud totiž ve své dosavadní rozhodovací praxi ustáleně vyžaduje, aby soudy braly v potaz, zda sporné výroky mají charakter skutkového tvrzení či hodnotícího (hodnotového) soudu [srov. kupř. náleží sp. zn. I. ÚS 156/99 ze dne 8. 2. 2000 (N 19/17 SbNU 133), náleží sp. zn. IV. ÚS 146/04 ze dne 4. 4. 2005 (N 71/37 SbNU 9) či náleží sp. zn. I. ÚS 367/03 ze dne 15. 3. 2005 (N 57/36 SbNU 605)], což je požadavek plně korespondující též s rozhodovací praxí ESLP (srov. rozsudek ve věci *Lingens proti Rakousku* ze dne 8. 7. 1986, stížnost č. 9815/82, § 46). Uvedené rozlišení je z ústavního hlediska důležité zejména proto, že samy hodnotící soudy nepodléhají důkazu pravdy, zatímco oprávněnost skutkových tvrzení je do značné míry determinována jejich pravdivostí.“

[29] Tato binární doktrína byla ovšem dále doplněna o koncepci tzv. hybridních výroků, které obsahují jednak skutkový základ a jednak na něj navazující hodnotící soud. U takových (smíšených/hybridních) výroků je namísto posuzovat pravdivost skutkového základu a to zda se kritika k takovému skutkovému základu vztahuje či nikoliv. Ústavní soud například ve svém nálezu vydaném dne 4. října 2022 pod sp. zn. II. ÚS 2120/21 (populární název: *K hanlivému vyobrazení reprezentantů římskokatolické víry v rámci divadelního představení v kontextu svobody projevu*) uvedl: „55. Charakter posuzovaného projevu (výroku) mnohdy vylučuje, aby o něm bylo uvažováno jako o čistém skutkovém tvrzení nebo hodnotovém soudu. Výroky, které v sobě kombinují skutkový základ i prvek hodnocení, se označují jako hybridní výroky nebo jako hodnotové soudy se skutkovým základem. Ani samy o sobě nedovolené hodnotové soudy, jež jsou přebáněním či nadsázkou, ani nesprávnost názoru kritika z hlediska logiky či podjatost kritika nedovolují bez dalšího závěr, že došlo

ke vybočení z mezí přiměřenosti projevu. Nepřiměřenou kritikou může být, zejména jde-li o osoby veřejné, taková kritika, která zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze najít žádné zdůvodnění [nález ze dne 19. 1. 2016 sp. zn. I. ÚS 750/15 (N 9/80 SbNU 107), body 24, 25].“.

[30] I v nyní souzené věci je tedy nejprve nutné určit, co je skutkovým tvrzením – základem a co hodnotícím soudem. Podle žalovaného bylo to, za co byl soudem prvého stupně odsouzen pouze kritikou, která, jak je rozvedeno výše, je přípustná vždy. Za neoprávněnou kritiku je pak možné považovat pouze to, co se nevztahuje k žádným relevantním informacím.

[31] Žalobci dělí žalované výroky žalobců do čtyř skupin, které popisují v bodech 12. až 15. své žaloby. V bodě 12. uvádějí kritiku poměrů na pracovišti, v bodě 13. kritiku cenzurních zásahů, v bodě 14. kritizují ne hospodárnost a v bodě 15. namítají, že žalobci nic nepředložili radě. Podle žalovaných jsou všechna tvrzení v bodech 12. a 14. převážně hodnotící se slabým hybridním prvkem skutkového základu. Výroky namítané v bodě 13. jsou rovněž hybridní se silným skutkovým základem. Výrok v bodě 15 je ve skutečnosti ex post vyjádřené skutkové tvrzení žalobců, které žalovaní považují za nepravdivé.

[32] Ostatně i žalobci označují výroky žalovaných v bodech 11., 30. a 45. žaloby jako kritiku, byť excesivní.

Skutková tvrzení a návrhy důkazů k předmětu žaloby

[33] K uvedeným výrokům si tedy žalovaní dovolují uvést tato doplňující skutková tvrzení a návrhy důkazů. Žalovaní obecně mají za to, že tvrzení uvedené v petici jsou důvodná. Následná tvrzení je pak doplňují a důkazy dokládají:

[34] K bodu 12. žaloby (a odst. 1 své výzvy) dodávají žalovaní, že samotný nadpis je formulován jako podezření na bossing a nikoliv přímo nařčení z bossingu. I sami žalobci v bodě 27. žaloby tvrdí, že je možné se obracet radu ÚSTR s takovým podezřením: „V případě, kdy by se oblašovatel obával, že jeho nadřízený a/ nebo žalobci jakožto vedení ÚSTR nevyřeší stížnosti nestranně, měl se obrátit přímo na Radu ÚSTR, která je nejvyšším orgánem ÚSTR příslušným k řešení stížností vůči vedení.“. Samotným vyjádřením podezření způsobem, který žalobci výslovně předepisují, pak nemůže dojít k zásahu do jejich osobnostních práv, a to ani za situace, kdy žalovaní tak učinili veřejně. V případě, kdy se jedná o jev, který se týká značné části veřejné instituce, považují žalovaní takový postup za souladný z právem.

[35] Samotný pojem bossingu není právně definován. Představuje soustavnou činnost sestávající se z jinak zpravidla legálních kroků, které ve svém souhrnu činí práci zaměstnance obtížnější a psychicky náročnější. Žalobci v této souvislosti v původní výzvě popisovali a nyní rovněž tvrdí, že vedení vytvářelo atmosféru nejistoty a obav na pracovišti, řídili instituci direktivním stylem a nekomunikovalo dostatečně vlastní rozhodnutí způsobem, který je instituci vědeckovýzkumného typu nezbytné.

[36] Žalobci tvrdí, že vedení dlouhodobě nedávalo žalovaným a dalším zaměstnancům žádnou zpětnou vazbu a nereagovalo na požadavky, které byly nezbytné k provozu oddělení, veřejné propagace jeho činnosti. Bránilo v zahraničních cestách, které byly nezbytné k obvyklému mezinárodnímu vědeckému provozu. V neřešení některých otázek pak vytvářelo prostředí nejistoty.

K důkazu:

- korespondence Čeňka Pýchy k tématu pozvání na schůzku ohledně 13 objektů ke dni 16. ledna 2023
- korespondence Čeňka Pýchy k tématu reflexe schůzky ohledně 13 objektů ke dni 18. ledna 2023
- korespondence Čeňka Pýchy k tématu dalšího hodnocení schůzky ohledně 13 objektů ke dni 25. ledna 2023
- dopis doc. Hlaváčka referující jménem vedení a navazující na otázku prezentace projektu ze dne 13. února 2023
- korespondence Čeňka Pýchy k tématu semináře MDH ke dni 17. února 2023
- korespondence Čeňka Pýchy k tématu soutěže ke dni 27. února 2023
- korespondence Čeňka Pýchy k tématu služební cesta ke dni 1. března 2023
- korespondence Jaroslava Pinkase obsahující požadavky, na které žalobce sub a) věcně nereagoval ke dni 24. ledna 2023
- korespondence Jaroslava Pinkase obsahující požadavky, na kterou doc. Hlaváček věcně nereagoval ke dni 5. března 2023
- mail [REDAKCE] ze dne 8. srpna 2023 popisující situaci na pracovišti ohledně publikace 13 objektů
- zápis ze dne 28. března 2023 z jednání vedení ÚSTR s pracovníky Oddělení vzdělávání mailová korespondence ke dni 27. února 2023 ohledně zákazu přihlásit knihu do soutěže
- dopis žalobců prvnímu žalovanému ze dne 15. března 2023
- odpověď prvního žalované žalobcům na jejich dopis ze dne 20. března 2023
- vyjádření pracovníků ÚSTR a ABS ze dne 17. března 2023
- písemná zpráva Čeňka Pýchy o situaci v ÚSTR přednesená na slyšení v Senátu Parlamentu České republiky s přílohami pro senátory
- přípis Státního úřadu inspekce Práce nazvaný „Informace o výsledku kontroly“ vydaný dne 14. června 2023 pod čj. 22474/3.50/23-4 D3-2023-15
- svědecká výpověď Čeňka Pýchy, nar. dne [REDAKCE], bytem [REDAKCE]
- svědecká výpověď Prokopa Tomka, nar. dne [REDAKCE], bytem [REDAKCE]
- svědecká výpověď Stanislavy Vodičkové, nar. dne [REDAKCE], bytem [REDAKCE], doručovací dodací adresa: [REDAKCE]
- svědecká výpověď Petra Zídka, nar. dne [REDAKCE], bytem [REDAKCE]
- svědecká výpověď Adély Rádkové, nar. dne [REDAKCE], bytem [REDAKCE]
- svědecká výpověď [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE]
- svědecká výpověď Světlany Ptáčnickové, nar. dne [REDAKCE], bytem [REDAKCE] 00 Brno
- svědecká výpověď Matěje Bílého, nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE]

[37] Žalovaní mají za to, že předložené listinné důkazy a další navržené důkazy (svědecké výpovědi) dokládají (nebo budou dokládat) dostatečně skutečnosti svědčící o toxickém prostředí na pracovišti a o direktivním stylu řízení.

[38] Žalovaní současně dávají k úvaze soudu, zda nezohlednit samotnou skutečnost, že reakcí na předmětnou výzvu byl jednak požadavek samotných žalobců na to, aby jim (nikoliv Radě ÚSTR) byly

předložený (pouze písemně) podklady. Je neobvyklé, že v případě, kdy někdo žádá prošetření jednání nadřízeného, vůči subjektu, který je jemu samotnému nadřízen, reaguje sám nadřízený, vůči kterému výhrady směřují, autoritativním požadavkem na předložené všeho, co dotýčný má. První žalovaný odpověděl slušným vysvětlujícím dopisem, ze kterého plyne jednak popis základního problému a současně skutečnost, že výzva nebyla určena těm, proti jejichž jednání se ohrazují. Žalobci na to zareagovali předžalobní výzvou. Už samotná tato forma komunikace, která se s ohledem na tvrzení žalobců jeví jako nesporná, je podle žalovaných dostatečným skutkovým základem pro obsáhlý hodnotící soud uvedený v bodě 1 výzvy žalovaných.

[39] Z hlediska práva se tak podle žalovaných jedná o kritiku přípustnou.

[40] K bodu 13. žaloby (a odst. 2 své výzvy) dodávají žalovaní, že zde je dán poměrně silný skutkový základ spočívající v tom, že žalobci bránili jednak distribuci jedné publikace a dále její propagaci a šíření, popřípadě dalším akademickým aktivitám žalovaných. Jednalo se publikaci *13 objektů z (ne)šťastného muzea* byla výstupem projektu NAKI II financovaného Ministerstvem kultury (DG18P02OVV045) – „*Muzeum dělnického hnutí v 21. století. Prezentace práce s muzejní sbírkou doby státního socialismu a způsoby užití jejího materiálu k potřebám odborné a široké veřejnosti.*“⁽¹⁾.

[41] Ústav pro studium totalitních režimů byl partnerem projektu (příjemce řešitel), hlavním řešitelem bylo Národní muzeum (příjemce koordinátor, vedoucí dr. Tomáš Kavka). Celkový rozpočet projektu byl 21 490 550,24 Kč, ÚSTR čerpal 7 795 104,47 Kč. Projekt byl realizován v letech 2018–2022. Publikace *13 objektů* byla jedním z projektových výstupů, šlo o kategorii (B - vědecká publikace, v hierarchii výstupů projektu šlo o tzv. vedlejší výsledek - existují tři kategorie výsledků hlavní, vedlejší a ostatní). Zodpovědnost za tento výsledek nesl pouze Ústav pro studium totalitních režimů (některé výsledky byly společné).

[42] Rukopis publikace byl předán v červnu 2022 do recenzního řízení. Vše probíhalo podle interních pravidel Ústavu a běžné akademické praxe. Posudky na publikaci byly pozitivní s dílčími výhradami, které autorský tým zapracoval. Rukopis byl postoupen do redakčního procesu. Proces byl nastaven tak, aby publikace vyšla do konce roku 2022, což byla podmínka projektu. Kniha byla tiskárnou expedována 22. prosince 2022 a do Ústavu ji převzali zaměstnanci Jakub Šafr a Čeněk Pýcha.

[43] Na začátku ledna 2023 předal Tomáš Kavka z Národního muzea několik výtisků knihy Ministerstvu kultury jako součást průběžné zprávy projektu za rok 2022. V období ledna a února měli členové týmu k dispozici několik výtisků publikace (po dohodě se zaměstnankyní edičního oddělení Kamilou Kožichovou), jež po vlastní ose rozdávali především partnerům projektu a lidem, kteří se podíleli na vzniku publikace. V lednu a na začátku února probíhala komunikace mezi Čňkem Pýchou a Kamilou Kožichovou ohledně stanovení ceny publikace, schválení ceny interní komisí a jejího následného předání do prodeje přes distribuční síť Kosmas. Tento proces trval do 13. února 2023, kdy byla kniha po nacenění interní komisí vložena do skladové systému Kel. Po vyřešení ceny měla být podle obvyklého postupu kniha nabídnuta Kosmasu s anotací, obálkou knihy, ISBN a dalšími informacemi potřebnými k prodeji a fyzicky měla být kniha předána Kosmasu v počtu kusů dle jejich zájmu. To se ale nestalo.

[44] Obecně byl projekt *Muzeum dělnického hnutí v 21. století* novým vedením, které nastoupilo v květnu 2022, kritizován. Vedoucí oddělení vzdělávání Čeněk Pýcha, ale i další řešitelé projektu (např. Bohumil Melichar na pololetním hodnocení v prosinci 2022) se snažili projekt vysvětlit a obhajovat.

(1) Informace je k dispozici na:

<https://www.isvavai.cz/cep?s=jednoduche-vyhledavani&ss=detail&n=0&h=DG18P02OVV045>.

Vzhledem ke konci projektu zaměstnanci oddělení vzdělávání nepředpokládali, že bude vedení do projektu zasahovat.

[45] První výhrady k publikaci ze strany vedením zazněly na schůzce 17. ledna 2023, která proběhla za přítomnosti ředitele ÚSTR Ladislava Kudrny, 1. náměstka Kamila Nedvědického, ředitele odboru Petra Hlaváčka a vedoucího oddělení vzdělávání a hlavního řešitele projektu za ÚSTR Čenka Pýchy. Na schůzku byl Pýcha pozván s tím, že půjde o publikaci *13 objektů*. Ke schůzce Pýcha nedostal žádné podklady, ani neměl žádné dodat (přestože je nabízel). Schůzka se nesla v konfrontačním duchu, nejdříve měl Pýcha publikaci představit, pak se ale především ze strany ředitele Kudrny zvedla vlna kritiky založená na jednotlivých formulacích v knize a celkovém nepochopení konceptu knihy. Kudrna ani další účastníci schůzky žádným způsobem nezohlednili úvodní vstup o knize, ani další pokusy o obhajobu, zůstávali na pozicích, se kterými na jednání přišli.

[46] Ředitel Kudrna přibližně po půl hodině z neukončené debaty odešel s tím, že má další jednání. Následoval již klidnější průběh, který Pýcha s náměstkem a ředitelem odboru ukončili s tím, že se k debatě ještě vrátí. Schůzka podle Pýchy přesáhla hranici přípustné akademické debaty o publikaci, jež prošla standardním recenzním řízením (které proběhlo v době působení nového vedení), zazněly zde výroky zpochybňující práci kolegů bez snahy jí porozumět, včetně snižování akademických a badatelských schopností jednotlivých autorů. Byly jmenovány některé pasáže z knihy, které byly označeny jako nepřipustné (protože se například týkaly výroků současné politické garnitury, což ale k akademické reflexi paměti, k níž se publikace hlásí, patří). Proti průběhu schůzky se Pýcha v e-mailové komunikaci se svým nadřízeným Petrem Hlaváčkem ohradil v emailu ze dne 25. ledna 2023 Pýcha ze schůzky neodešel se zprávou, že by mělo být nějak bráněno distribuci knihy, což ale neodpovídalo dalším krokům vedení.

[47] Čeněk Pýcha se neformální cestou dne 16. února 2023 dozvěděl o poradě nejvyššího vedení instituce, kde měla být distribuce knihy projednávána. Na základě této informace Pýcha inicioval schůzku s ředitelkou produkčního odboru Jitkou Malou, která mu sdělila, že je potřeba být trpělivý, že z jejího ekonomického pohledu nemůže kniha zůstat ve skladu, ale že si ředitel s náměstkem úplnou distribuci knihy nepřejí, že dokonce zaznělo tvrzení, že se kniha hlavně nemá dostat k učitelům, což byla ale jedna z cílových skupin publikace. Kromě distribuce knihy přes distribuční síť Kosmas měla být kniha dle obvyklých postupů umístěna na web ÚSTR do nabídky publikací, propagována na sociálních sítích (facebook, Instagram, Twitter) a případně měla být uspořádána její veřejná prezentace. Produkční Anna Macourková, která měla v té době na starosti knižní prezentace a také vkládání nových publikací na web, ale dostala od své nadřízené Jitky Malé ústní pokyn knihu nepropagovat.

[48] Náměstek Kamil Nedvědický se ke kritice výstupů projektu vrátil v e-mailové komunikaci ze dne 17. února s Čeněkem Pýchou a s Petrem Hlaváčkem, kde byla zpochybněna účast zaměstnanců Ústavu a členů týmu na semináři pro učitele *Zneužitá muzea: badatelská výuka v muzeu* (24. 2. v Národním muzeu), kde měly být výsledky projektu prezentovány. V této konverzaci náměstek Nedvědický zmínil, že o „*dalším osudu vydané publikace bude teprve rozhodnuto*“.

[49] V další komunikaci ke dni 27. února 2023 zazněl zákaz přihlásit knihu do soutěže *Nejkrásnější kniha roku*, což byla iniciativa autorského týmu. Pýcha se proti tomuto kroku ohradil s tím, že je tento krok potřeba vysvětlit celému autorskému týmu. Žádné vysvětlení Pýchovi ani nikomu jinému poskytnuto nebylo. Dne 6. března 2023 byl vedoucí oddělení vzdělávání Pýcha na schůzce (ředitel ÚSTR Kudrna, náměstek Nedvědický, ředitel odboru Hlaváček) odvolán. Jedním z témat hovoru, který se odvolání týkal, měla být i publikace *13 objektů*, což plyne z pozvánky na schůzku, na tuto agendu již nedošlo.

[50] Po zveřejnění výzvy, která je předmětem žaloby, byla publikace *13 objektů z (ne)šťastného muzea* stále uskladněna v garáži ÚSTR. V pátek 17. března 2023 se e-mailem Kamila Kožichová dotázala své nadřízené Jitky Malé, zda může knihu poslat do Kosmasu, ta odpověděla, že ano, a část nákladu byla v pondělí 20. března 2023 fyzicky předána Kosmasu, který ji následně umístil na svůj web. Na web ÚSTR byla kniha vložena také 20. března 2023. Žalovaní se domnívají že se tak stalo až v důsledku veřejné diskuse, kterou vyvolala jejich výzva.

[51] Kromě uvedeného bránilo vedení ÚSTR (tedy žalobci) v prezentaci jiného výstupu na mezinárodním vědeckém fóru. Na podzim 2022 se ústav prostřednictvím Václava Sixty a Čenka Pýchy přihlásil s projektem HistoryLab.cz na konferenční přehlídku inovací v dějepise výuce „European Innovation Days in History Education 2023“. Příspěvek o HistoryLabu byl vybrán a na akci pořádanou ve dnech 8. až 10. března 2023 v Bruselu Evropskou komisí, Radou Evropy a Domem evropské historie.

[52] Workshop měl být proveden spoluautorem HistoryLabu a vedoucím oddělení vzdělávání Čenkem Pýchou, veškeré výdaje na cestu nabízeli hradit organizátoři. Po odvolání Čenka Pýchy se tento z příkazu zaměstnavatele ocitl na překážkách v práci a nemohl na této výběrové mezinárodní události prezentovat tuto klíčovou vzdělávací pomůcku z produkce ústavu a své vystoupení musel s jen minimálním předstihem zrušit. Přes nulové náklady neumožnilo vedení ústavu zajistit jeho pracovníkům náhradní vedení workshopu, což se pak odrazilo na vztazích se zahraničními partnery.

K důkazu (některé důkazy uvedené již dříve se opakují):

- recenzní posudek č. 1 na knihu *13 objektů* (jména recenzentů jsou anonymizována)
- recenzní posudek č. 2 na knihu *13 objektů* (jména recenzentů jsou anonymizována)
- mail [REDACTED] ze dne 8. srpna 2023 popisující situaci na pracovišti ohledně publikace 13 objektů
- korespondence Čenka Pýchy k tématu pozvání na schůzku ohledně 13 objektů ke dni 16. ledna 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu reflexe schůzky ohledně 13 objektů ke dni 18. ledna 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu dalšího hodnocení schůzky ohledně 13 objektů ke dni 25. ledna 2023
- dopis doc. Hlaváčka referující jménem vedení a navazující na otázku prezentace projektu ze dne 13. února 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu semináře MDH ke dni 17. února 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu soutěže ke dni 27. února 2023
- korespondence Čenka Pýchy k tématu služební cesta ke dni 1. března 2023
- program konference European Innovation Days (anglicky) kde je vyznačeno zrušení příspěvku Čenka Pýchy (na str. 8 programu)
- screenshot z facebooku ÚSTR o tom, že tato instituce obdržela výtisky knihy ze dne 31. prosince 2022
- screenshot z facebooku Petra Zídka o tom, že tato instituce výtisky knihy dne 18. března 2022 ještě nedistribuovala
- písemná zpráva Čenka Pýchy o situaci v ÚSTR přednesená na slyšení v Senátu Parlamentu České republiky s přílohami pro senátory
- svědecká výpověď Čenka Pýchy, nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]

- svědecká výpověď Stanislavy Vodičkové, nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]
[REDACTED], doručovací dodací adresa: [REDACTED]
- svědecká výpověď Petra Zídka, nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]
[REDACTED]
- svědecká výpověď Adély Rádkové, nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]
[REDACTED]
- svědecká výpověď [REDACTED], nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]
[REDACTED]
- svědecká výpověď Světlany Ptáčnickové, nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]
[REDACTED]

[53] Žalovaní mají za to jimi předložené důkazy dokládají nebo v případě svědectví budou dokládat, že jejich kritika ohledně cenzurních zákroků a omezování svobody vědeckého bádání byla oprávněná. Žalovaní pak dávají soudu k úvaze, zda samotný jejich žalobní postup, kterým usilují o šíření kritiky vůči sobě, není svou podstatou omezováním svobody projevu a cenzurním zásahem, který byl z počátku veden v rámci komunikace vyhrazené pracovněprávním vztahům.

[54] K bodu 14. žaloby (a odst. 3 a 4 své výzvy) dodávají žalovaní, že v případě ohrožení vzdělávání (odst. 3 výzvy) se jedná čistě hodnotící soud ve vztahu ke skutečnostem, které jsou již uvedeny shora pod skutkovými tvrzeními ohledně poměrů na pracovišti a omezování svobody projevu a vědeckého bádání. Co se týče odst. 4 výzvy, tak i zde se jedná o vyjádření obav, že kroky vedení, které nepochybně měly zásadní dopad na chod ÚSTR, budou mít blíže neurčený dopad na efektivní využití dosavadních kapacit prostředků. Jedná se v obou případech o soud natolik obecný, že jej žalovaní považují za přípustný a prakticky za všech okolností obhajitelný, pokud má alespoň v náznaku daný skutkový základ, který v tomto případě rozveden shora. Za nové tvrzení považují žalovaní pouze výčet dosavadních úspěchů, jejichž pokračování vidí jako ohrožené. Současně tvrdí, že i jiné instituce vidí situaci v rámci ÚSTR podobně.

[55] Žalovaní opakují některé shora navržené důkazy v rozsahu skutkového stavu shora tvrzeného a k nim navrhují dále tyto důkazy.

K důkazu:

- korespondence Jaroslava Pinkase obsahující požadavky, na které žalobce sub a) věcně nereagoval ke dni 24. ledna 2023
- korespondence Jaroslava Pinkase obsahující požadavky, na kterou doc. Hlaváček věcně nereagoval ke dni 5. března 2023
- dopis ze dne 16. března 2023 od CEDIN žalobci sub a) Další kroky v implementacii a plánování projektů a spolupráce s ÚSTR a Oddělením vzdělávání
- Informační dopis CEDIN ze dne 19. dubna 2023
- dopis CEDIN ze dne 27. dubna 2023
- dopis CEDIN ze dne 5. května 2023
- ještě jeden dopis CEDIN ze dne 5. května 2023
- dopis od dejespis21.cz více subjektům ze dne 23. května 2023
- otevřený dopis zástupců českých paměťových institucí Radě ÚSTRu z 21. března 2023
- výzva na podporu Oddělení vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů 21. března 2023
- průvodní mail k odpovědi koordinátora projektu 360 Degrees of Democracy ze dne 8. června 2023

- souhlasy a sdělení partnerů k vyloučení ÚSTR ze projektu 360 Degrees of Democracy
- závěrečné sdělení k ukončení spolupráce ze dne 9. června 2023
- svědecká výpověď Světlany Ptáčnickové, nar. dne [REDACTED], bytem [REDACTED]

[56] S ohledem na tyto důkazy mají žalovaní jimi pronesenou kritiku za zcela oprávněnou.

[57] Obecně mají za to, že v rozsahu skutkového základu je jejich kritika důvodná a současně v rozsahu interpretace skutkových okolností přípustná. Úvahy žalobců o excesivní podobě této kritiky tak podle žalovaných důvodné nejsou.

[58] K dalším právním aspektům jejich výroků pak uvádějí následující.

(b) obsah výroku (např. zda jde o projev „politický“ či „komerční“)

[59] Vedle toho, že se jedná převážně o výroky hodnotící, které testu pravdy nepodléhají, přičemž jsou založené na skutkových zjištěních, jež jsou podložena, je třeba posuzovat i to, k jakým okolnostem se výroky vztahují. Vyšší ochrany pak požívají ty výroky, které se vztahují k záležitostem veřejného zájmu, což provoz veřejné instituce nakládající s veřejnými prostředky a naplňující zákonný účel nepochybně je.

[60] Podle bodu 43. nálezu Ústavního soudu II. ÚS 2051/14 pak platí, že „Jedním z těchto významných faktorů je obsah výroku. V projednávané věci je rozporovaný výrok nepochybně možno označit za politický projev, neboť jeho obsahem je kritika stavu správy věcí veřejných, konkrétně přístupu veřejné moci k sociálně slabým občanům a hospodaření s veřejnými prostředky. Takový projev zasluhuje dle shora citované judikatury Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva (srov. např. rozsudek Ceylan proti Turecku ze dne 8. 7. 1999 č. 23556/94, § 34) nejvyšší dostupnou míru ochrany. Navíc, Ústavní soud nemohl ani přehlédnout, že se v daném případě ze strany stěžovatele jednalo ve své podstatě o kritiku určitého systému, resp. o kritiku konkrétního zvoleného systémového řešení, což je již svojí povahou záležitost hodna vyšší ochrany, než by tomu bylo např. jen u kritiky povahy čistě osobní.“

[61] Z uvedeného plyne, že veřejné projevy, které se vztahují k otázkám veřejného zájmu, požívají vyšší ochrany. Citovaný judikát přitom odkazuje i na nakládání s veřejnými prostředky, které zde hrají svou roli, ale pokrývá i otázky jiné, které jsou pod obecný veřejný zájem podřaditelné. Předmětem kritiky je kritika toho, jak je řízena veřejná instituce; postřeh Ústavního soudu, který favorizuje kritiku, jež má povahu systémové kritiky, což je i tento případ, pak ochranu projevu žalovaných ještě více posiluje.

[62] V kontextu takto nastavených kritérií, kdy se projev žalovaných vztahoval k otázkám, které je legitimně předmětem zájmu veřejnosti, tedy způsob řízení instituce, jejíž předmět činnosti přitahuje pozornost odborné i širší veřejnosti, je tedy kritika obecně vždy přípustná. Pokud by se kritika týkala soukromého života žalobců, byl by dán prostor pro jejich ochranu, ale k tomu v tomto případě nedošlo.

[63] Tento argument se částečně blíží argumentaci shora uvedené, která se týká absence aktivní legitimace. Podle žalovaných, pokud by argumentace ohledně aktivní legitimace v základu neobstála, tak platí že stejný kontext, tedy kritika výhradně vedení veřejné instituce, právo žalobců na ochranu před kritikou redukuje na zcela základní minimum absolutních excesů, pokud je nevylučuje zcela.

(c) forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní či dokonce vulgární).

[64] V této souvislosti je třeba zdůraznit, že chráněny jsou i projevy, které jsou expresivní a založené na nadsázce. Ústavní soud k tomu v bodě 27. zmíněného nálezu uvedl: „*Jde tak zjevně o otázky týkající se politiky, resp. věci veřejných. Právě v kontextu debaty o věcech veřejných, resp. politických, poskytuje Ústavní soud i Evropský soud pro lidská práva názorům zaznívajícím v takovýchto debatách velmi silnou ochranu. Svoboda projevu totiž představuje "jeden ze základních pilířů demokratické společnosti, jednu ze základních podmínek jejího pokroku a rozvoje každého jednotlivce", přičemž "se vztahuje nejen na ,informace' a ,myšlenky', které jsou přijímané příznivě či jsou považovány za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují"* (rozsudek ESLP Handyside proti Spojenému království ze dne 7. 12. 1976 č. 5493/72, § 48). V této souvislosti pak Ústavní soud uvádí, že *"základní právo na svobodný projev je třeba považovat za konstitutivní znak demokratické pluralitní společnosti, v níž je každému dovoleno vyjadřovat se k věcem veřejným a vynášet o nich hodnotící soudy. Věci veřejnou jsou veškeré agendy státních institucí, jakož i činnost osob působících ve veřejném životě, tj. např. činnost politiků místních i celostátních, úředníků, soudců, advokátů, popř. kandidátů či čekatelů na tyto funkce; věci veřejnou je ovšem i umění včetně showbiznisu a dále vše, co na sebe upoutává veřejnou pozornost. Tyto veřejné záležitosti, resp. veřejná činnost jednotlivých osob, mohou být veřejně posuzovány. Při kritice veřejné záležitosti vykonávané veřejně působícími osobami platí z hlediska ústavního presumpce o tom, že jde o kritiku dovolenou. Jde o výraz demokratického principu, o výraz participace občanské společnosti na věcech veřejných"* [srov. nálezh sp. zn. IV. ÚS 23/05 ze dne 17. 7. 2007 (N 111/46 SbNU 41)].“.

[65] Podle bodu 29. téhož nálezu pak platí, že: „*29. Jak již však bylo shora naznačeno, Ústavní soud postupně precizoval kritéria, podle kterých se přípustnost či nepřípustnost hodnotových soudů posuzuje. Ve veřejné či politické debatě jsou i názory nadnesené a přehánějící ústavně chráněnými [srov. nálezh sp. zn. I. ÚS 367/03 ze dne 15. 3. 2005 (N 57/36 SbNU 605)]. V nálezu sp. zn. I. ÚS 453/03 ze dne 11. 11. 2005 (N 209/39 SbNU 215) pak Ústavní soud shrnul, že „i přehánění a nadsázka, byť by byly i tvrdé, nečiní samy o sobě projev nedovoleným. Ani nepřipadnost názoru kritika z hlediska logiky a podjatost kritika nedovolují samy o sobě učinit závěr, že kritik vybočil z projevu, který lze označit za přiměřený. Pouze v případě, že jde o kritiku věcí či jednání osob veřejných, která zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění, je třeba považovat takovou kritiku za nepřiměřenou. Při tom je třeba vždy hodnotit celý projev uskutečňující se ve formě literárního, publicistického či jiného útvaru, nikdy nelze posuzovat toliko jednotlivý vytržený výrok anebo větu“ [podobně srov. též nálezh sp. zn. IV. ÚS 23/05 ze dne 17. 7. 2007 (N 111/46 SbNU 41)].“.*

[66] Uvedené citace nálezu pak stanoví hranice svobody projevu celkem zřetelně. Výslovně se dovoluje přehánění, nadsázka, byť by byly tvrdé a kritika šokující, zraňující a znepokojující. Dokonce ani vybočení z logiky nepovažuje Ústavní soud za problém, protože to se při kritice zjevně často stává. Ústavní soud pak zakázal pouze takovou kritiku, která zcela postrádá věcný základ. Ten ovšem žalování uvádí a dokládají.

[67] Ústavní soud pak zdůrazňuje, že i kritika, která je zraňující, šokující nebo znepokojující, je legitimní. I taková kritika požívá ochrany. Za těchto okolností pak ovšem platí o to více, že kritika čistě věcná, prostá všech vulgarizmů, nadsázky či přehánění je přípustná.

[68] Na problém je navíc třeba hledět tak, že existuje obecné pravidlo, že jsou dovoleny přehánění, nadsázka, byť by byly tvrdé a kritika šokující, zraňující a znepokojující, ikdyž se jeví jako nelogické. Výjimkou z tohoto pravidla je pak to, že tato kritika nemá absolutně žádný základ „*zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění*“. Tuto podmínku ovšem uvedené výroky ani náznakem nenaplnují.

(d) postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou – typicky „hvězdy showbyznysu“).

[69] Kritika žalovaných mířila primárně ke dvěma veřejným funkcionářům. Oba žalobci jako kritizované osoby jsou osobami veřejného života v rozsahu jejich pracovní aktivity. První žalobce dokonce veřejně na obranu vedení ÚSTR vystupuje a hájí svoji koncepci a styl.

[70] Ústavní soud k tomu v bodu 28. zmíněného nálezu pak uvedl „S tím úzce souvisí další důležité kritérium, které je nutno při vyvažování svobody projevu a osobnostních práv brát v potaz, a to status osoby, která je kritikou dotčena. Obecně platí, že limity přijatelné kritiky jsou širší u politiků než u soukromých osob. Jak konstantně judikuje ESLP, politici se na rozdíl od soukromých osob nevyhnutelně a vědomě podrobují důkladné kontrole každého svého slova a činu ze strany novinářů i ze strany široké veřejnosti, a v důsledku toho musí prokázat vyšší míru tolerance (srov. rozsudky *Lingens proti Rakousku* ze dne 8. 7. 1986 č. 9815/82, § 42, nebo *Incal proti Turecku* ze dne 9. 6. 1998 č. 22678/93, § 54). Pojem "politik" je ze strany ESLP vykládán nejen jako politik působící na úrovni celostátní, ale i na úrovni regionální a místní (srov. rozsudek *Kwicień proti Polsku* ze dne 9. 1. 2007 č. 51744/99, § 52). V souladu s přístupem ESLP uvádí též Ústavní soud, že "práva na ochranu osobnosti se mohou samozřejmě domáhat i politikové a ostatní veřejně činné osoby, měřítka posouzení skutkových tvrzení a hodnotících soudů jsou však v jejich případech mnohem měkčí ve prospěch novinářů a jiných původců těchto výroků" [náleží sp. zn. IV. ÚS 146/04 ze dne 4. 4. 2005 (N 71/37 SbNU 9)], resp. že "osoby veřejně činné, tedy politici, veřejní činitelé, mediální hvězdy aj., musí akceptovat větší míru veřejné kritiky než jiní občané" [náleží sp. zn. I. ÚS 367/03 ze dne 15. 3. 2005 (N 57/36 SbNU 605)].“.

[71] Uvedená kritéria ohledně zásadně snížené ochrany jsou plně aplikovatelná i na současný případ ve vztahu k oběma žalobcům a závěry Ústavního soudu vyznívají ve prospěch závěru, že se jedná o kritiku v zásadě dovolenou a chráněnou ústavním pořádkem.

(e) zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby.

[72] Výroky žalovaných se nijak netýkají soukromé sféry žalobců, ale pouze výkonu funkce ředitele ve vztahu k prvému žalobci a jeho náměstka ve vztahu k žalobci druhému.

[73] Ochrana této profesionální sféry, je výrazně nižší. Ústavní soud k tomu ve zmíněném nálezu v bodu 30. uvádí: „Pokud jde o kritiku ve vztahu k veřejně činným osobám, je nutno vždy rovněž zvážit, zda je při kritice konkrétní osoby zasaženo do její profesní sféry či sféry soukromého života. Pokud totiž kritika zasahuje výlučně či převážně sféru profesní, je chráněna více než kritika zasahující do sféry soukromé [srov. např. rozsudek *ESLP Dalban proti Rumunsku* ze dne 28. 9. 1999 č. 28114/95, § 50].“.

[74] Právní závěr citovaného nálezu je v tomto plně aplikovatelný i na nyní projednávaný případ. I tento faktor případný nárok žalobců rovněž zcela oslabuje.

(f) chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama „vyprovokovala“ či jak se posléze ke kritice postavila).

[75] Žalobci zareagovali podáním žaloby na jednání, které bylo jejich kritikou, ale současně se týkalo bytostně aktivit, které vyvolaly pozornost širší veřejnosti, ale současně se bytostně týkaly žalovaných. Nelze tedy vycházet z toho, že šlo o kritiku nevyprovokovanou.

[76] Žalobci pak na kritiku reagovali prohlášením, které publikoval ÚSTR svým jménem. Reakce provedená prostřednictvím veřejné instituce pak představuje značnou míru zadostiučinění provedeného svépomocí. Závěrečná zpráva při obsahuje o poznání více expresivních a silných výrazů, než samotné prohlášení žalovaných, byť se jedná o vyjádření veřejné instituce. Poměrně razantní přístup, kterým si dokonce žalobci určitou míru zadostiučinění poskytli svépomocí, pak jejich případný nárok, který žalování nicméně popírají, zásadně oslabuje o to více.

K důkazu: ZPRÁVA: Reakce vedení ÚSTR na otevřený dopis 19 zaměstnanců
ZPRÁVA: Závěrečné stanovisko vedení ÚSTR

(f) kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.)

[77] Postavení osob, které by mohly být dotčeny šikanou ze strany nadřízených je postavení subjektu, které zasluhuje vyšší ochranu, protože se jedná typově o subjekt, který je ve slabším postavení. I tento prvek hovoří ve prospěch žalovaných, protože případný nárok žalobců oslabuje.

(g) kdy tak učiní (tzn. např. jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil)

[78] Žalování vycházeli z podkladů a informací, které měli k dispozici. Svou kritiku postavili na stavu, jak jej měli možnost poznat. Navržené důkazy tento kontext plně dokládají.

III.

Závěrem

[79] Žalování shrnují svou argumentaci tak, že existuje mnoho faktorů, které definují základní algoritmus posouzení konfliktu mezi jejich svobodou projevu na straně jedné a současně zájmem žalobců, který sami žalobci oni podávají jako ochranu osobnosti, na straně druhé. Podle žalovaných hovoří všechny faktory, které judikatura zná a které favorizují svobodu projevu, v jejich prospěch. Na jejich výrocích nelze nalézt nic expresivního, excesivního nebo jinak nepřipustného.

[80] Ze značné části se jedná o hodnotící soudy, které jsou obecně vždy přípustné a z částí se jedná o hybridní výroky, v nichž hodnotící soudy vycházejí ze skutkového základu. V kontextu takto definovaného rámce pak žalování dokládají svá tvrzení vztahující se k příslušným výrokům a mají je za dostatečně důvodná, aby doložila oprávněnost jejich kritiky.

[81] Žalobu tedy žalovaní považují za zcela nedůvodnou a navrhují, aby soud vydal tento rozsudek:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žalobci jsou povinni uhradit žalovaným náklady řízení k rukám právního zástupce žalovaných do tří od právní moci rozsudku.

Mgr. Václav Sixta, Ph.D.,
doc. Kamil Činátl, Ph.D.,
doc. PhDr. Jan Mervart, Ph.D.,
Mgr. Tereza Arndt,
Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D.,
PhDr. Jaroslav Najbert, Ph.D.,
Mgr. Bohumil Melichar,
Mgr. Vojtěch Ripka, Ph.D.,
Mgr. Anna Macourková,
Mgr. Tereza Fenclová Mašková,
Mgr. Petr Sedlák, Ph.D.,
PhDr. Pavla Sýkorová,
PhDr. Michal Kurz,
Mgr. Josef Řídký, Ph.D.
Mgr. Michaela Veselá,
Mgr. Jiří Maha,
Mgr. Martin Váňa,
Mgr. Peter Sokol a
Mgr. Roman Anýž

žalovaní dle plné moci

Pavel Uhl, advokát

Pavel Uhl, advokát
evidenční číslo ČAK: 10960
Kořenského 15, Praha 5, CZ 150 00
IČ: 71638806, DIČ: CZ750810083